

Projekt „Evaluace na organizaci a procesy Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci“

(zpracování dat dotazníkového šetření)

Vypracoval:
Mgr. Jaroslava Ester Evangelu, PhD.
Tel.: +420 608 889 421
E-mail: bp@bp.cz
Údolní 11, Brno
30. ledna 2009

Obsah:

Úvod.....	3
Hlavní cíle projektu.....	4
Obsah vybraných okruhů zájmu	5
Struktura dotazníku.....	8
Zhodnocení návratností dotazníků a efektivity odpovědí	9
Závěrečná zpráva s doporučením	10
1. Vyučované předměty a okruhy, jejich návaznost na praxi	10
2. Možnosti spolupráce s vedením fakulty i vedením UP	12
3. Vnímání prestiže university/fakulty a její prezentace	14
4. Efektivnost komunikace s vyučujícími	16
5. Studijní materiály	18
6. Informovanost o studijních procesech.....	19
7. Zapojení se do vědy a výzkumu	22
8. Využívání dalších pracovišť	24
9. Možnosti osobního rozvoje v zahraničí	25
10. Zázemí pro studentský život.....	26
Okruhy otázek II (první ročník)	27
Závěrečné otevřené otázky	30
Závěr.....	31
Přílohy:	
Příloha 1	
Příloha 2	
Příloha 3	
Vyhodnocení uzavřených otázek - tabulka	
Vyhodnocení otevřených otázek - tabulka	
Vyhodnocení otevřených otázek - grafy	

Úvod

V projektu „Evaluace na organizaci a procesy Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci“ se vedení fakulty zaměřilo na získání informací, potřebných pro nastartování plánovaných změn. Reaguje tak na stále se zvyšující nároky na absolventy v praxi, tlak firem na stále se zvyšující odbornost zaměstnanců i rychle se měnící potřeby naší společnosti (zařazení do EU, konkurence, apod.). Celý projekt se zaměřil na zlepšení chodu fakulty a možností osobního rozvoje studentů.

Vedení provedlo vlastní analýzu aktuální situace; pro zvýšení relevantností podkladů pro změnu požádalo o názory, postřehy i nápady přímo studenty fakulty. Vedl k tomu oprávněný předpoklad, že studenti poskytnou i takové informace, které zůstávají vyučujícím utajeny nebo jim nepřikládají patřičnou váhu. Tímto způsobem je také možno získat hodnocení způsobu výuky, metodiky jednotlivých vyučujících, apod.

Hlavní cíle projektu

- Zmapování potřeb studentů směrem k zaměstnancům fakulty
- Zjištění „ceny“ některých vybraných činností a procesů z hlediska studentů
- Zvýšení efektivity v procesech probíhajících na fakultě
- Zajištění podílů studentů na procesech fakulty
- Zvýšení prestiže fakulty u studentů a zájemců o studium

Obsah vybraných okruhů zájmu

Do dotazníku jsme zařadili deset vybraných okruhů, na které byli studenti dotazováni cíleně zpracovanými dotazy:

1. Vyučované předměty a okruhy, jejich návaznost na praxi

Otázky se zaměřily na zjištění spokojenosti s jednotlivými předměty, jejich množstvím, návazností na sebe, zaměřením na odbornost, apod. Důležitým bodem byly dotazy na skutečnost, jak studenti hodnotí propojenost výuky s praxí, jak vnímají propracovanost tématu z hlediska odborností a specializace.

Otázky: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

2. Možnosti spolupráce s vedením fakulty a organizacemi

Dotazy se zaměřily na znalosti náplně, možnosti podpory studentů a vliv Akademického senátu, Pospolu, vyučujícími. Cílem bylo zjistit, zda se studenti orientují v možnostech zapojení se do spolupráce, popř. co je motivací pro využívání těchto forem komunikace a rozvoje.

Otázky: 7, 7A, 7B, 8, 9, 9A, 9B, 10, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

3. Vnímání prestiže fakulty a její prezentace

Důležitým bodem, který rozhoduje o volbě fakulty, je její prestiž. V této oblasti se otázky zaměřují na důvody, proč si současní studenti volili konkrétní fakultu, zda je prezentace dostatečná pro okolní prostředí, pro patřičné střední školy, apod.

Otázky: 1, 2, 3, 3A, 4, 4A, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

4. Efektivnost komunikace s vyučujícími

Spokojenost se způsobem komunikace a prezentací vyučujících zjišťovaly otázky, které se zabývaly možnostmi diskuze, na zhodnocení ze strany studentů, zda se jedná o partnerský způsob jednání, zda převažuje osobní přístup nad e-mailovou komunikací, apod.

Otázky: 5, 6, 30, 31, 32, 33, 34, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

5. Studijní materiály

V oblasti studijních materiálů se očekávaly názory na odbornost informací, moderní přístupy či zpracování, dostupnost, propojenost s praxí, úplnost, apod.

Otázky: 35 odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

6. Informovanost o studijních procesech

Otázky této části se zaměřily na přehlednost webových stránek, jejich využívání, uživatelskou přívětivost, aktuálnost informací. Stejně tak se zde objevily dotazy na přehlednost a funkčnost rozvrhu, možnosti kombinací předmětů, návaznosti informací, apod. Očekávali jsme také postřehy pro lepší využívání informačního systému i hodnocení spolupráce se studijním oddělením.

Otázky: 11, 11A, 11B, 12, 13, 14, 15, 15A, 16, 17, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

7. Zapojení se do vědy a výzkumu

Hlavní dotazy směřovaly na motivaci pro zapojení se do projektů vědy a výzkumu, získávání informací v této oblasti, očekávání studentů a názory, které by vedly k pochopení důležitosti této oblasti.

Otázky: 36, 37, 38, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

8. Využívání dalších pracovišť

Otázky se zabývaly dvěma hlavními body, a to spokojeností či nespokojeností s množstvím praxe a prohloubení spolupráce studentů a firem; dále pak využití sportovních a kulturních možností studentů. Hlavní názory jsme přepokládali zejména u volných odpovědí.

Otázky: 18, 19, 19A, 39, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

9. Možnosti osobního rozvoje v zahraničí

Dotazy se zaměřily na skutečnost, zda se studenti orientují v nabízených možnostech, kde shánějí potřebné informace, zda znají odpovědné pracovníky, kteří jim poskytnou podporu, apod. Stejně tak jsme měli záměr zjistit, zda znají studenti možnosti motivace a pravidla pro získání stipendií.

Otázky: 40, 41, 42, 42A, 43, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

10. Zázemí pro studentský život

Dotazník věnoval pozornost i těm potřebám, které umožňují věnovat se studiu, ale zároveň jim není tolik dávána priorita: ubytování, zajištění stravy, možnosti nákupu, atraktivita pořádaných akcí, apod.

Otázky: 20, 21, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

Zvláštní část byla věnována studentům prvního ročníku. Bylo jim položeno více otázek, protože jsme předpokládali, že jejich pohled může přinést nové nápady, neotřelé postřehy - to vše pak umožní konkrétnější prezentaci fakulty u cílové skupiny a efektivnější adaptaci u dalších prvních ročníků.

Otázky: P1, P2, P3, P4, P4A, P5, P6, P7, odpovědi z tzv. „náměty a názory“.

Struktura dotazníku

Dotazník byl vytvořen ze dvou druhů otázek:

- s nucenou volbou, která měla odpovědi:

1 = ano, zcela souhlasím

2 = spíše souhlasím

3 = nemohu se rozhodnout

4 = spíše nesouhlasím

5 = ne, vůbec nesouhlasím

- s možností volných odpovědí:

Tento způsob byl zvolen v těch případech, kdy by nucená volba příliš omezila a zúžila potřebné informace.

Na závěr dotazníku byl vytvořen prostor pro náměty a názory, na které se nedostalo v průběhu vyplňování a student je přesto chtěl vyjádřit a přednést k řešení.

Studenti odpovídali elektronickou formou; dle možností mohli vystupovat anonymně nebo jmenovitě.

Zhodnocení návratností dotazníků a efektivity odpovědí

Dotazníkové akce se zúčastnilo celkem 850 studentů, z toho v bakalářském programu bylo 580 studentů, v magisterském 173 studentů, v doktorandském 44; ostatní délku studia neuvedli.

Sledovali jsme také účast podle ročníku studia, kde nás speciálně zajímali studenti I. ročníku, kterých bylo celkem 354. Přesné číslo však opět neznáme, neboť 23 studentů ročník nevyplnilo. Přesné údaje přinášíme v tabulce v příloze č. 1.

Měli jsme také ambice sledovat rozdíly podle studijního oboru. Dotazníkové akce se však účastnil velmi nepravidelný vzorek z různých oborů a proto není možné výsledky srovnávat. Nejvíce odpovědí poskytli studenti RG (52 respondentů), MBB (44 respondentů), ale celkem 27 oborů poskytlo k průzkumu pouze jeden hlas. V případě žádosti vedení katedry je možno podat odpovědi z jednotlivých oborů (zpracované tak, aby nebylo možno identifikovat respondenta), avšak jejich hodnotu není možné smysluplně zpracovat v porovnání s ostatními obory. Přesné údaje přinášíme opět v tabulce v příloze č. 2.

Pro katedru bylo také výhodné sledovat, ze kterých středních škol studenti přišli studovat. Mohla tak získat odpovědi, které by poukázaly na slabá místa v propagaci, popř. naopak na ty školy, ze kterých je o studium největší zájem. Vedení katedry by v takovém případě mohlo analyzovat a vyhodnotit způsob i druh nejúspěšnější prezentace školy. Významná část respondentů však údaj nevyplnila, popř. neuváděla výchozí střední školu, ale předchozí bakalářský program; není proto možné poskytnout relevantní odpovědi, ze kterých by bylo možno vyvozovat závěry a plánovat další propagační akce. Přesné údaje přinášíme v příloze č. 3.

Závěrečná zpráva s doporučením

1. Vyučované předměty a okruhy, jejich návaznost na praxi

Nabídku předmětů pro obor hodnotí 79,65% studentů jako dostatečně odbornou, dokonce 31,30% respondentů jako naprosto vyhovující.

Ještě lépe je hodnoceno množství předmětů - spokojenost vyjádřilo 79,76% odpovědí, přičemž 41,52% studentů je naprosto spokojeno a nevyžaduje žádnou změnu v této oblasti.

Návaznost oborových předmětů hodnotí kladně 76,82% studentů, nejistotu lze najít ve 13,41% odpovědí.

Méně spokojenosti je patrné v dalších názorech. Prezentace informací z praxe a propojení teoretických znalostí s možnostmi v praxi je zcela kladně hodnocena pouze u 5,20% studentů.

18,82% si není jisto, 52,82% je nespokojeno, přičemž 15,29% zcela nespokojeno.

Praxi u případných zaměstnavatelů postrádá 56,35% studentů. Větší zájem o praxe, odborné stáže, tzv. stínování pozic a jiné cílené aktivity, zaměřené na získání hlubších poznatků z praxe, projevilo 88,70% respondentů. Za zmínku určitě stojí, že v této oblasti je zcela spokojeno pouze 0,24% odpovídajících.

Pozitivním zjištěním je skutečnost, že 67,88% studentů hodnotí interaktivitu formy výuky jako zcela nebo převážně vyhovující, 13% se neumí rozhodnout a jen zbývající odpovědi byly negativně laděné. Polovina studentů (přesně 50,70%) hodnotí jako úspěšnou snahu vyučujících rozvíjet kreativitu a samostatnost v myšlení v průběhu výuky, opačný názor má 26% respondentů. V tomto bodě byla velkou nevýhodou výše popsána skutečnost, že není možné sledovat názory studentů podle oborů - vedení katedry by tak zprostředkovaně získalo přesný obraz o „přidané hodnotě“ výuky v jednotlivých předmětech.

Zhodnocení a doporučení:

Studenti pozitivně oceňují odbornost vyučujících a jejich předávání informací z oboru. Stejně tak je dobře hodnocena skladba odborných předmětů, jejich množství i provázanost jednotlivých přednášek. V této oblasti není nutné provádět aktuálně větší změny.

Slabinou výuky - z hlediska studentů - je provázanost teoretických poznatků s praxí a možnost se tak hlouběji seznámit se zvoleným oborem. Zde doporučujeme ke zlepšení dvě cesty.

V první řadě je vhodné se seznámit s důvody, proč studenti vyžadují více praxe. Praxe sama o sobě je velmi lákavá a poutavá aktivita, která skutečně prohlubuje znalosti, získané na přednáškách. Na druhé straně je však nutno vzít v potaz širší úlohu vysoké školy, jejímž úkolem není pouze naučit prakticky obor. Studium vysoké školy má vychovávat odborníky, kteří mají široký záběr vědomostí, mají povědomí o příbuzných oborech; dále se očekává vyzrálý způsob myšlení, umění pracovat s informacemi, apod. Nejedná se tedy jen o „naučení řemesla“, ale o velmi širokou oblast rozvoje osobnosti. Tato činnost probíhá postupně, student ji ocení zpravidla až v posledním ročníku nebo rok - dva po absolvování školy. Je vhodné na tyto myšlenky zavést se studenty diskuzi a poukazovat i na zmíněnou opomíjenou úlohu, kterou musí universitní vzdělání plnit.

Jako druhý krok je vhodné kriticky zhodnotit, nakolik jsou námitky studentů oprávněné. Pro zlepšení situace je možno se zaměřit na následující body:

- využít možností operačních a grantových projektů (ministerstvo, fondy EU), např. v současné době je možno podávat žádosti, které budou podporovat zaměstnanost znevýhodněných skupin (kam lze zařadit i absolventy a mladé lidi do 26 let)
- vypracovat projekt, zaměřený na vytypované firmy, které mohou z hlediska své velikosti a struktury umožnit tzv. stínování (stínování specialistů a manažerů patří k neúčinnějším způsobům, jak získat skutečný obraz a povědomí o praxi v oboru)
- vymyslet soutěž, která zapojí studenty do netradičních metod seznámení se s praxí
- zvýšit množství projektů, které jsou zaměřeny na využití v praxi a motivovat studenty k zapojení se do této týmové práce

2. Možnosti spolupráce s vedením fakulty i vedením UP

Své znalosti o náplni a pravomocech Akademického senátu ohodnotilo pouze 3,17% studentů jako dobré. Příliš o této oblasti nemá informace 39,52% respondentů, dalších 30,24% (tj. plná jedna třetina) dokonce uvedlo, že neví vůbec nic.

Ohodnocení možnosti spolupracovat s AS je rozpačité: nejvíce (36,11%) odpovídajících neví, dalších 41,18% si myslí, že žádná reálná možnost neexistuje. Přitom požadavky studentů na AS jsou praktické (uvádíme nejčtenější náměty, sestupně podle četností):

- zefektivnit procesy UP
- napomáhat orientaci v otázkách studia
- zlepšit komunikaci mezi studenty a jejich učiteli
- pomáhat prosazovat náměty studentů

I když mají studenti představu, jak AS využít, jejich povědomí o tom, jak podat námět pro zlepšení je nízké. Pouze 6,82% studentů přesně ví, jak si v takovém případě počínat, naopak 6,94% respondentů nemá ani tušení. 45,76% odpovídajících si není jistých, jak na tuto otázku odpovědět.

Další dotazy v této oblasti se týkaly studentské organizace PřF Pospol. Jako dostatečné znalosti o náplni této organizace ohodnotilo celkem 36,59% studentů, naopak naprostou neznalost náplně přiznalo 52% odpovídajících. Dostatečné možnosti podávat náměty ke zlepšení činností Pospolu vidí pouze 9,18% studentů. Problémy, které by organizace Pospolu měla řešit, jsou z pohledu respondentů následující (seřazeno sestupně):

- pořádání akcí
- zlepšení komunikace s vedením katedry
- řešení procesů
- je možno se zaměřit na individuální případy
- může pomoci k rozvoji
- umožňuje vzájemný kontakt

Tři studenti k tématu odpověděli, že jsou spokojeni a nic by neměnili, ani nemají připomínky.

O možnosti spolupracovat s organizací Pospol ví 37% respondentů, 34,47% si není jisto a 27,53% se domnívá, že spolupráce pro běžného studenta ani není možná.

Zhodnocení a doporučení:

Zadané dotazy, které směřovaly k využívání organizací ve studentském životě, se týkaly hlavně Akademického senátu a studentské organizace Pospol.

V případě AS se ukázalo, že studenti neznají náplň, a tedy ani smysl této organizace. Mají představu, co by mohli chtít, ale neví, jakými cestami toho dosáhnout. Podle odpovědí na uzavřené i otevřené otázky je patrné, že studenti nemají praktické zkušenosti s AS a jeho náplň je pro ně v rovině teorie, nikoliv propojení s reálným životem na katedře. Zřejmě nemají představu, jaké jsou cesty pro jejich spolupráci s AS a nemají konkrétní představu náplně ani lidí, kteří by jim mohli pomáhat.

U organizace Pospol více než polovina odpovídajících studentů nezná náplň činností, z čehož je patrné, že nemohou organizace ani využívat. Opět je z odpovědí patrné, že studenti neví, jak se s organizací spojit, na koho se konkrétně obrátit. Tato nekonkrétnost může být silnou brzdou jak pro organizaci Pospol (pro její rozvoj a příliv nových členů, kteří by přinášeli zajímavé podněty), tak zejména pro studenty nižších ročníků, kteří se teprve adaptují na svou novou roli.

Dá se předpokládat, že vedení obou organizací o této situaci netuší, protože podvědomě předpokládají, že aktivní student si najde potřebné informace sám. Na druhé straně je však důležité si uvědomit, že bez dobré prezentace se ani aktivní student o svých možnostech nedozví a proto nerozvine potřebnou iniciativu.

Pro zlepšení situace navrhuje následující:

- sejit se s vedením obou organizací a analyzovat současnou situaci, hledat i z jejich pohledu možné příčiny
- do budoucna se zaměřit na účinnější prezentaci náplně, činností a možností podpory obou organizací, které svou existenci spojují zejména se studentským životem; prezentace by se měla týkat všech ročníků
- od dalšího akademického roku se zaměřit na nastupující studenty a vytvořit pro ně systém „podchycení“ mozků; pro začátek je vhodné začít s podporou adaptace nových studentů, aby organizace a jejich činnost vešla přirozeně ve známost
- systematicky a cíleně upozorňovat na úspěšné aktivity a projekty, na kterých se organizace podílely

3. Vnímání prestiže university/fakulty a její prezentace

Potěšitelné je zjištění, že 47,18% studentů uvedlo, že důvodem pro volbu studia PřF UP v Olomouci byla prestiž, kterou u této fakulty vnímali. I přes skutečnost, že v otevřených otázkách se opakovaně objevovaly informace o tom, že mnohé v této oblasti je např. u MU v Brně lepší a UP Olomouc by se „měla poučit“, se téměř polovina studentů shodla, že prestiž jejich školy je okolím chápána jako velmi vysoká. Zde je vhodné připomenout, že je skutečně škoda, že není možné vyhodnotit v této souvislosti i původní střední školu, ze které jednotliví respondenti přešli - bylo by velmi zajímavé zjistit, u které SŠ má PřF UP největší ohlas, kde je nejefektivnější prezentace.

Dobrou vizitkou práce fakulty je skutečnost, že v průběhu studia se 64,59% studentů přesvědčí, že jejich rozhodnutí je správné. Znamená to, že škola svým působením přesvědčí dalších 17,41% studentů.

Jako dostatečnou hodnotí prezentaci PřF pro vnější okolí (tj. laickou veřejnost, střední školy, apod.) 50,7% studentů, nespokojeno je naopak 27,53% odpovídajících. Jako nápravu a vylepšení doporučují studenti pro lepší prezentaci své školy následující (seřazeno sestupně dle četností):

- navštěvovat SŠ, poskytovat jim průběžně a cíleně informace
- pořádat více akcí pro širokou veřejnost, nelépe se zapojením více kateder společně
- celkově se zaměřit na reklamu a propagaci školy (bez konkrétních akcí)
- více publikovat odborné články, výzkumy, apod.
- zlepšit webové stránky, zatraktivnit je
- více vysvětlovat, jaké je uplatnění absolventů po studiu
- tři respondenti požadují jiné logo
- vydávání vlastních novin (jeden hlas)
- „zachytit“ možné absolventy již na ZŠ (jeden hlas)

Dále byli studenti dotázáni na názor, jak účinně se prezentují aktivity jednotlivých pracovišť fakulty. 52,35% studentů je zcela nebo téměř spokojeno, 22,47% tuto oblast neumí ohodnotit a 23,76% odpovídajících doporučuje změnu. Návrhy studentů na změnu jsou následující (seřazeno sestupně dle četností):

- zpřehlednit a vylepšit webové stránky, nástěnky a další prostory, podávat na nich informace i vícejazyčně
- nespoléhat se při podávání informací o akcích zejména na web, ale volit i další cesty
- zlepšit vzájemnou komunikaci (mezi jednotlivými pracovišti)
- pořádat více přednášek a seminářů pro laickou veřejnost
- více a konkrétněji prezentovat výsledky z výzkumu a jiných podobných projektů
- lépe se zaměřit na informovanost studentů I. ročníků
- pořádat více propagačních akcí
- posílat studentům e-mailové zprávy o akcích
- pořádat den kateder a podobné akce
- klást důraz při plánování i na atraktivnost akce
- určit na katedrách zodpovědnou osobu za akci
- podávat informace i o vyučujících
- vydávat vlastní časopis

Zhodnocení a doporučení:

Z uvedených výsledků je patrné, že v oblasti propagace a prezentace využívá fakulta takový systém, který je podle hodnocení studentů dostačující a účinný.

Pro další možné zlepšení doporučujeme u nově příchozích studentů sledovat školu, ze které se na fakultu hlásili a dlouhodobě vyhodnocovat informace.

Pro další možné zlepšování prezentace je možné se inspirovat náměty studentů a některé z nich zakomponovat do současného marketingového systému.

4. Efektivnost komunikace s vyučujícími

Celkem 8,23% studentů je přesvědčeno, že mohou bez jakýchkoliv problémů řešit své záležitosti nebo spolupracovat přímo s vedením fakulty; 24,82% studentů je přesvědčeno, že to je většinou možné (avšak ne vždy), 30,82% odpovídajících si není zcela jisto, zda je možné jít a žádat o spolupráci přímo vedení katedry, 24% naopak zastává názor, že to zpravidla není možné. 11,88% studentů pak udělalo závěr, že to není možné nikdy.

Pro vedení fakulty je také důležitá zpětná vazba o skutečnosti, jak se podle studentů pracuje dále s jejich podněty. 39,76% odpovídajících si myslí, že vedení s jejich názory dále pracuje, o něco více - 43,88% - si není jisto, zda je na jejich podněty brán zřetel a 15,88% je přesvědčeno, že jim vedení fakulty nenaslouchá.

Lépe hodnotí studenti komunikaci s konkrétními vyučujícími. Zcela je spokojeno 27,3% studentů, ve většině případů je spokojeno 54,35% respondentů. 11,3% si není zcela jistá, většinou je nespokojeno 6,6% a naprosto nespokojeno je 0,5% odpovídajících. Podle 33,76% studentů komunikují vyučující mimo výuku zejména osobně, naopak 41,88% má zkušenost, že převažuje komunikace pomocí elektronické pošty.

Dobrou příležitost rozebrat problémy při studiu přímo s vyučujícími vidí plných 77,76% studentů; 7% si myslí, že tento způsob není efektivní volba, přičemž 1% má zcela negativní názor na tuto možnost.

Dobré hodnocení udělili studenti partnerské komunikaci ze strany vyučujících. 11% z nich zastává názor, že se setkávají pouze s tímto přístupem, 40,23% tento přístup zná z většiny situací; naopak 17,18% respondentů přiznalo, že převažuje nevhodný přístup a 4,7% odpovídajících uvedlo vždy negativní zkušenost.

Zhodnocení a doporučení:

Studenti vnímají rozdíl mezi efektivitou komunikace s vedením fakulty a jednotlivými konkrétními vyučujícími. Ve druhém případě je hodnocení mnohem příznivější. Vyplyvá to zřejmě ze skutečností, že s konkrétním člověkem studenti navázali vzájemný vztah, jsou v častějším kontaktu a v neposlední řadě si umí představit při hodnocení i konkrétnější situace.

S konkrétními osobami, tedy s vyučujícími jednotlivých předmětů, jsou studenti v oblasti vzájemné komunikace spokojeni ve více, než 80% případů. V dalším bodě, tj. zda převažuje osobní nebo elektronická komunikace, je vhodné zhodnotit kladný vztah mladé generace k technice a jejímu upřednostnění; také podle volných odpovědí, které se týkaly názorů a nápadů pro další využití, se často objevil názor, že vyučující i studijní oddělení velmi málo využívají e-mailové komunikace. Doporučujeme tento bod řešit pouze občasnými dotazy na vzájemný poměr obou druhů komunikace a udržovat jeho zdravou míru.

Pozitivní je také zjištění, že studenti vidí své vyučující jako lidi, na které se mohou s důvěrou obrátit při řešení studijních problémů. Skoro polovina z oslovených studentů hodnotí vzájemnou komunikaci s vyučujícími jako partnerskou, tj. s pocitem úcty k oběma stranám. Jedná se o velmi pěkné číslo; dá se předpokládat, že se vyučující zabývají jednotlivými studenty jako individualitami, snaží se o individuální přístup, využívají svých pedagogických i psychologických znalostí. Na fakultě proběhlo školení v této oblasti - doporučujeme v něm dále pokračovat, aby se snížilo procento těch, kteří nejsou o partnerském přístupu vyučujících přesvědčeni nebo kteří se setkali s nevhodným přístupem.

5. Studijní materiály

Hodnocení úrovně a přístupnosti studijních materiálů se objevilo jednak v uzavřených otázkách, jednak se tématu studenti věnovali i v názorech a nápadech na konci dotazníku.

Pozitivně studijní materiály hodnotí 62,35% studentů, 22% hodnotí jejich dostupnost z velké části negativně a 5,88% se vyjádřilo o tomto tématu výrazně negativně.

V otevřených otázkách se studenti vyjadřovali ke konkrétním částem problematiky, např. „Studijní materiály jsou dostupné pouze v Hradci Králové, kde mají povinné výtisky olomouckých skript ...“, „didakticky upravit skripta“, „možnost natáčet si výuku“, „upravit výukový program pro matematiku a fyziku na vysokoškolské úrovni“, apod.

Zhodnocení a doporučení:

Studijní materiály, jejich dostupnost, úplnost, apod. jsou hodnoceny studenty převážně pozitivně. Pro zvýšení jejich úrovně doporučujeme provést úpravy podle konkrétních oborů: určit pro každý obor jednoho odpovědného člověka, který sesbírá a zpracuje ke každému předmětu názory a požadavky studentů. Komise, složená ze studentů a vyučujících, zhodnotí reálnost a skutečnou potřebu požadavků, rozhodne o změnách a poté tento závěr předá vyučujícímu daného předmětu.

6. Informovanost o studijních procesech

V této části se otázky zaměřily na přehlednost a zpracování webových stránek, přehlednost informací na jiných místech, názory na systém Stag i spokojenost se studijním oddělením.

Webové stránky jako místo s dostatkem informací hodnotí 73,53% studentů jako naprosto nebo téměř vyhovující. 19,88% je shledává jako téměř nebo vůbec nevhovující.

Dále je jako výborně přehledné hodnotí 26,82% respondentů, spokojeno vcelku je s nimi 44,94% odpovídajících; jako spíše chaotické je vidí 16,35 a naprosto nevhovující z hlediska přehlednosti je hodnotí 5,29% studentů. Studenti doporučují změnu zejména v následujících bodech (seřazeno sestupně podle četností):

- méně centralizovat informace, více rozčlenit informace podle kateder
- dbát na aktualizaci informací
- zabývat se i těmi oblastmi, které by vyhovovaly zejména studentům (např. zřídit burzu skript, apod.)
- zmodernizovat webové stránky
- umístit na něj mapy budov a učeben
- využívat webové stránky i pro lidi „zvenku“
- založit na webu něco ve smyslu „fóra nápadů“
- informovat na webových stránkách o vědecké činnosti
- zaměřit se na zlepšení orientace pro studenty prvních ročníků
- poskytovat informace o konzultačních hodinách vyučujících

Systém Stag považuje pro zapisování rozvrhu jako naprosto dostačující 29,88% studentů, vcelku spokojeno je 42,59% dalších odpovídajících. Situaci neumí zodpovědně ohodnotit 5,88% respondentů, 14,12% jich je poměrně nespokojeno a 6,24% uvedlo úplnou nespokojenost.

O studijním oddělení prohlásilo 13,74% studentů, že vzájemná komunikace je bezchybná, 40,59% jich je vcelku spokojeno a nemívá na práci tohoto oddělení námitky. 17,18% respondentů uvedlo výraznou nespokojenost a 5,6% jich je naprosto nespokojeno. Pro zlepšení aktuální situace studenti navrhli následující postřehy (seřazeno sestupně podle četností):

- zlepšit přístup ke studentům a jednání s nimi
- rozšířit úřední hodiny i služby pro studenty
- více se soustředit na podávání informací přes webovou stránku a e-mailovou komunikaci
- podávat aktuální informace
- naučit se podávat přesně důležité informace (např. vytvořit brožuru nejčastějších situací k řešení a podávat v ní konkrétní rady)
- přijímat rychlejší rozhodnutí
- zaměřit se na propojení vlastních informací s informacemi kateder, apod.

Celkově je se službami studijního oddělení spokojeno nebo spokojeno s výhradami 66,82% studentů, 12,23% je naopak výrazně nebo zcela nespokojeno.

Zhodnocení a doporučení:

Všechny tři sledované oblasti, webovou prezentaci, systém Stag i práci studijního oddělení lze hodnotit podle ohlasu studentů jako - obecně řečeno - lepší průměr. Nejedná se o žádné krizové záležitosti, ale také je vhodné vytvořit systém konkrétních změn, které povedou ke zlepšení.

U webových stránek se objevilo okolo 20% negativních ohlasů na míru informovanosti i přehlednost. Podle ohlasů z volných odpovědí lze usoudit, že se jedná zejména o málo častou aktualizaci a pro některé typy studentů i nedostatečná nápověda při orientaci na webových stránkách. Cestou k nápravě je zaměřit se na nejčastější názory studentů v otevřených otázkách, tj. méně centralizovat informace, dbát na aktualizaci (např. stanovit konkrétního člověka, který za tuto oblast bude zodpovědný) a zabývat se zatraktivněním stránek pro studenty, jako je využít jejich nápadů na burzu skript, na „fóra nápadů“, apod. Pro zvýšení motivace k účasti na vědecké a výzkumné činnosti je možné se více orientovat i na zveřejňování výsledků z odborné činnosti fakulty.

Systém Stag považuje za dobrý přes 70% studentů. Proto je možné se pouze zaměřit na posílení informací o jeho využívání, zejména u nastupujících ročníků.

Studijní oddělení a jeho práce jsou na každé vysoké škole pod kritickým pohledem, a to jak na oblast vztahů, tak i využívání pracovní či úřední doby, kvality práce, apod. V našem průzkumu se sice objevily v otevřených otázkách kritické připomínky a popisy konkrétních negativních zkušeností, ale v hodnocení, které se dalo procentuálně vyčíslit, jsou výsledky uspokojivé. Pro zhruba 23% nespokojených studentů je možno opět využít vypsání nápadů z dotazníků - mnohé z nich jsou povinnosti pracovníků studijního oddělení (jako např. podávat aktuální a přesné informace), jiné jim mohou ulehčit a urychlit práci (např. využívání e-mailové pošty).

Pro efektivní průběh nastavení změn doporučujeme postupovat stejně, jako je tomu u podobných, proklientsky orientovaných organizací: stanovit si cíle, jednotlivé kroky, jejich měřitelné parametry a časové fáze pro kontrolu, zda skutečně ke změnám ve zpracování informací dochází. Jednotlivé kroky musí být měřitelné, porovnatelné a vyhodnotitelné.

Doporučujeme využít i nápadu na vytvoření poradenské brožury nejčastěji řešených situací. Pracovníci studijního oddělení získají více času na svou vlastní práci (ubude dotazů a návštěv studentů, kteří chodí s dotazy na řešení běžných záležitostí), zároveň se nastaví standarty pro tyto situace.

7. Zapojení se do vědy a výzkumu

V této části jsme se zaměřili na skutečnost, jak vidí studenti své možnosti, motivaci i informovanost pro zapojení se do vědy a výzkumu.

V otázce na množství informací a možnosti zapojení se do projektů odpovědělo 7,65% studentů, že jsou zcela a dostatečně informováni. 26,35% respondentů vidí v informovanosti trhliny, ale je vcelku spokojeno, 20,35% se neumí k tématu vyjádřit, 32,59% je s mírou informovanosti nespokojeno a 12,82% oslovených studentů hodnotí situaci zcela negativně. Motivaci ze strany katedry k této činnosti vnímá 31,06% studentů, 28,12% se neumí vyjádřit a plných 39,88% odpovídajících tuto motivaci nevnímá. Dokonce 44,47% studentů nemá informace o projektech, které se týkají jejich oboru.

Pro zlepšení situace navrhují studenti následující (seřazeno sestupně dle četnosti):

- poskytovat více informací
- motivovat i jinak, než finančně
- umožnit se prakticky zapojit
- pořádat více exkurzí, aby bylo zřejmé praktické zaměření
- podávat přesné a pravdivé informace, aby nedocházelo k demotivaci
- zveřejnit dosažené výsledky, aby bylo jasné, v čem byl úspěch
- zasílat průběžně informace e-mailem
- seznámit s touto možností na začátku studia

Zhodnocení a doporučení:

Z údajů v této části vyplývá, že studenti nemají potřebné informace, aby se mohli zapojit aktivně do projektů v oblasti vědy a výzkumu. Výše v textu je naopak patrná jejich nespokojenost se zapojením do praxe i nad přílišným důrazem nad teoretickým zaměřením studia. Oba dva tyto závěry si protiřečí - účast v projektech může být dobrou alternativou, jak získat konkrétní a praktické zkušenosti.

Doporučujeme vyhodnotit s vyučujícími dosavadní praktické kroky, které mají podle zodpovědných osob jednotlivých projektů motivovat studenty k větší aktivitě. Je možné, že odborníci, kteří jsou zabráni do své práce, málo zdůrazňují specializovanost a praktičnost jednotlivých činností, protože jim samotným to připadá jako samozřejmé (častá chyba odborníků, kteří „žijí“ svojí prací). Očekávají, že studenti sami odhadnou své schopnosti i přínosy vědecké práce a ti aktivní se „samozřejmě“ zapojí. Student však nemá potřebné zkušenosti, aby odhalil hloubku možností, které mu tato aktivita přináší.

V otevřených otázkách se však také objevily názory, že tuto část - zejména lukrativní činnosti - si nechávají navzájem lidé, kteří k sobě mají bližší vztah, jsou si oblíbení, apod. Objeví-li se v hodnocení aktuální situace i tato možnost, doporučujeme přijmout opatření, které tomu zamezí.

Do budoucna je nutné nastavit takový systém podávání informací, který bude poskytovat motivaci a bude pomalu, systematicky a postupně vtahovat studenty do výzkumné činnosti již od prvních ročníků podle jejich odborných znalostí.

8. Využívání dalších pracovišť

Se službami knihovny PřF je spokojeno 65,53% studentů, nespokojeno 7,41%, ostatní se nepřiklonili k žádné konkrétní variantě hodnocení.

Také nabídka sportovních a kulturních akcí pro studenty PřF je hodnocena stejně dobře: 65,41% studentů je naprosto nebo většinou spokojeno, pouze 13,29% je naopak většinou nebo zcela nespokojeno. V podnětech pro zlepšení se objevily následující návrhy (seřazeno sestupně podle četností):

- poskytovat širší nabídku akcí
- zefektivnit informovanost o akcích, např. přes e-mail, web, apod.
- zavést sport jako povinný předmět
- zajistit vyšší kapacitu na akcích
- některé aktivity více dotovat, některé (zejména sportovní) nechat zdarma
- pořádat komornější akce, např. fakultní

Možnost stáží, praxí a tzv. stínování hodnotí studenti následovně: 5,53% si myslí, že přístup k těmto praktickým možnostem je bezchybný, 21,06% je vcelku spokojeno; 19,53% neumí situaci ohodnotit, 35,53% je z větší míry nespokojeno a 17,88% odpovídajících vidí své možnosti v této oblasti jako naprosto nulové.

Zhodnocení a doporučení:

Studenti jsou s ostatními pracovišti i jejich činnostmi spokojeni; naše dotazy se týkaly zejména knihovny PřF a nabídky sportovních a kulturních akcí. Podle výsledků, získaných vyhodnocením uzavřených i otevřených otázek, je možno tuto činnost fakulty hodnotit jako velmi dobře zvládnutou. Pro další inspiraci je možno využít výše uvedených námětů studentů. Vysoká nespokojenost se objevila v té části, která se týkala praktických možností v průběhu studia. Více než 50% studentů vidí tuto oblast jako nezvládnutou, s malým důrazem na řešení ze strany katedry. Doporučením na zlepšení této situace jsme se zabývali v části 1.

9. Možnosti osobního rozvoje v zahraničí

Jako zcela nebo alespoň podstatě dostačující informace o možnostech studovat v zahraničí hodnotilo 36% studentů. 14,94% se neumělo přiklonit k žádnému hodnocení, 32,47% odpovídajících vnímá míru informovanosti jako nízkou a 16% jako zcela nedostatečnou. Přitom 25,41% studentů si myslí, že jim dostatečné nebo dokonce úplné informace poskytnou pracovníci studijního oddělení, 60% neumí situaci ohodnotit a 14% si myslí, že potřebné informace na SO nenajde.

V možnostech získat stipendium má zcela jasno 29,41% dotázaných studentů, hrubou představu má 32%, spíše neví 11,41% a vůbec nemá přehled 6,59% respondentů. Při upřesňujícím dotazu 50,47% studentů prokázalo znalost druhů stipendií, 49,53% neumělo vyjmenovat alespoň tři druhy.

O prostředcích, které je možno využít na studium v zahraničí, má přesnou představu 2,59% studentů, 12,59% se v problematice zhruba orientuje, 32,47% své znalosti v této oblasti hodnotí jako nedostatečné a 25,41% respondentů nemá žádné informace.

Zhodnocení a doporučení:

Třebaže se v posledních letech objevuje trend získávat zkušenosti v zahraničí, jen velmi málo studentů tuto možnost plánovitě využívá. Podle ohlasů studentů se zpravidla dozví o akci náhodou z nástěnky nebo je osloven vyučujícím. Studentům není předkládána ucelená koncepce, která by je seznámila s možnostmi, podporou, stipendií, výhodami, apod.

Doporučujeme vytvořit koncept, který bude zahrnovat následující:

- informace, kde získat potřebné údaje
- pravidla pro získání studia v zahraničí
- podpora v podobě stipendia, poradenství, apod.
- cíle studia v zahraničí
- výhody v praxi, popř. v dalším studiu
- kontakty na studenty, kteří prošli podobnou zkušeností
- konkrétní zodpovědnou osobu za tuto oblast

O konceptu je vhodné informovat již studenty na začátku studia a v následujících letech jim zasílat aktuální informace e-mailovou cestou.

10. Zázemí pro studentský život

Pro tuto oblast jsme vytvořili dvě otázky, dále jsme získali informace z otevřených otázek. Naším záměrem bylo zjistit, v jaké míře jsou zabezpečeny hlavní potřeby studentů, zejména v oblasti ubytování a zázemí (oblast sportu a kulturního vyžití jsme zařadili do jiného úseku). Celkem 30,94% studentů je naprosto spokojeno se systémem stravování v menze, dalších 37,76% je většinou spokojeno, naopak většinou nespokojeno je 10,47% dotázaných, vůbec žádná pozitiva nevidí 4,7% respondentů.

Otevření kantýny v každé budově PŘF uvítá 68,71% studentů, 15,18% odpovědělo na dotaz negativně.

Zhodnocení a doporučení:

V této oblasti necháváme závěr na zvážení vedení fakulty, protože nemáme přesnější podklady pro doporučení. Je vhodné udělat analýzu vytíženosti dosavadních zařízení a pole výsledků přistoupit k řešení.

V případě zřizování nových prodejen je možné vytvořit koncept, který umožní provozovat tato zařízení přímo studentům - může se jednat o jejich aktivitu, která je naučí podnikat, zvýší jejich finanční samostatnost a zapojí je aktivně do praxe.

Okruhy otázek II (první ročník)

U studentů prvních ročníků jsme se zaměřili na jejich adaptaci při počátcích studia s cílem získat informace, jejichž vyhodnocení pomůže dalším nastupujícím studentům.

V první otázce studenti hodnotili, zda byli dostatečně informováni o tom, jak si vytvořit vlastní rozvrh, případně kombinovat co nejlépe výuku. 18,96% dotázaných uvedlo, že měli všechny potřebné informace v dostatečném množství, podstatě se nepotýkalo s většími problémy 32,42% respondentů, 15,29% hodnotí svou tehdejší situaci jako špatně zvládnutou a 8,56% si zřejmě podle odpovědí skutečně nevědělo rady. Pro rychlejší zorientování se doporučují pro další studenty zajistit následující (sestaveno sestupně podle četností):

- umožnit jim komunikovat co nejvíce se staršími studenty
- co nejvíce se ptát na studijním oddělení
- co nejpřesněji a nepozorněji si číst potřebné informace a plánovat
- využít co nejvíce informací, uvedených na webu
- vytvořit si skutečně časový plán a dodržovat ho
- přečíst si skutečně brožuru PřF
- uspořádat kurz pro prváky

Celkem 53,8% studentů uvedlo, že mělo možnost dopředu zjistit, co všechno zahrnují předměty, které si chtějí zapsat. 19,15% dotázaných naopak uvedlo, že neměli představu, na co tyto znalosti dále navazují, co rozvíjejí a k čemu budou v praxi užitečné.

Na webu a portálech PřF se výborně a bez problému orientuje 21,27% studentů prvních ročníků, dalších 45% označilo své dovednosti v této oblasti za vcelku dobré. U ostatních lze podle jejich odpovědí odhadnout větší či menší potíže. Svým kolegům doporučují pro snadnější orientaci následující (seřazeno sestupně podle četností):

- skutečně zvládnout orientaci v nápovědách
- využít zkušeností starších studentů
- věnovat problematice potřebný čas
- být iniciativní, nebát se, ptát se
- využívat i webu kateder
- sledovat aktuality, nespolehat na to, že mi informace někdo dodá
- zeptat se na studijním oddělení

- konzultovat v případě potřeby s kantory
- přečíst si průvodce pro první ročníky.

Na otázku, zda znají práva a povinnosti studenta, odpovědělo zcela jednoznačně kladně pouze 6,34% studentů, částečnou znalost připustilo 30% studentů. U ostatních se objevily nejisté nebo záporné odpovědi.

Zajímavou zpětnou vazbu o informovanosti studentů poskytly odpovědi na otázku, jaké služby je možno požadovat od studijního oddělení. Názor přinášíme dále (seřazeny sestupně podle četnosti):

- potvrzení o studiu (rozhodli jsme se tuto položku zaznamenat zvláště - viz. další řádek)
- potvrzování dokumentů
- podávání informací o studiu
- poskytování poradenství
- vyřizování stipendia a záležitostí okolo něho
- zápisy předmětů
- administrace průběhu studia (změny, apod.)
- zaznamenání změny rozvrhu
- schvalování (tzn. uznání) předmětů z jiných oborů
- úpravy ve Stagu
- poskytování informací o zahraničních stážích
- umožnění mezioborového přestupu
- zápisy známek
- nevím
- upravuje internetové stránky
- podává informace o vyučujících
- organizuje imatrikulaci
- vydává příručku pro I. ročník
- stará se o nástěnky.

Pro nově nastupující studenty navrhuji respondenti prvních ročníků následující podněty pro jejich rychlejší a efektivnější adaptaci:

- poskytnout ihned na začátku více praktických informací (o stážích, možnostech, apod.)
- zajistit lepší zázemí (jídelna, klubovna, kantýna, apod.)
- pořádat přípravné semináře ve stylu „Jak to chodí na VŠ“
- pořádat „seznamovací kurzy“
- poskytnout ihned na začátku mapu prostor školy
- dát na výběr více předmětů
- lépe (přehledněji) zpracovat webové stránky
- doporučit nejvhodnější skladbu rozvrhu
- umožnit více praxe
- poskytnout více sportovního vyžití
- poskytnout více času na studium
- vypracovat podrobnější příručku
- umožnit výuku angličtiny pro začátečníky.

Zhodnocení a závěr

U prvních ročníků se objevují adaptační problémy, které jsme předpokládali. Přes 50% studentů si dovedlo uspořádat vlastní vyhovující rozvrh, přibližně podobný počet studentů vědělo, co obsahují předměty, které do svého rozvrhu zahrnuli. 66% studentů si umí vyhledat potřebné informace na webu a portálech,.

Pouze 36% studentů se orientuje ve svých právech a povinnostech.

Z výsledků vyplývá, že polovina studentů potřebuje pomoci při sestavování rozvrhu a stejný počet si zapisuje předměty „naslepo“. Dá se očekávat, že právě tato skupina má pro svou nižší adaptabilní schopnost (která vůbec nemusí souviset se studijními předpoklady nebo vyšší inteligence, ani s úrovní motivace studovat daný obor) v prvním půlroce velké problémy. Těmto problémům lze však lehce předcházet vypracováním tzv. adaptačního plánu, podobného, jaký se vypracovává např. pro nové zaměstnance ve firmách.

Doporučujeme propracovat hlouběji příručku pro první ročníky, popř. zaangažovat studenty (formou soutěže, literárního projektu, apod.) na jejím efektivním zpracování. Dále je vhodné podle možnosti fakulty vycházet z výše uvedených připomínek studentů prvních ročníků.

Závěrečné otevřené otázky

Na závěr jsme požádali všechny studenty, aby poskytli svoje názory a náměty ke zlepšení, pokud nebyl prostor se vyjádřit pomocí zvolených otázek. Výčet těch nejzajímavějších přinášíme (jsou seřazeny sestupně podle četnosti), mohou být námětem pro zlepšení některých procesů fakulty:

- zaměřit se na zlepšení orientace ve studiu (pro první ročníky i pro ostatní studenty; orientace se netýkala jen rozvrhu, ale i dalších rozvíjejících činností)
- zaměřit se na vylepšení (i didaktického) studijního programu
- zavést více možností, které pomáhají praxi (exkurze, praxe, stínování, výzkumy, projekty)
- zlepšit informovanost o možnostech při studiu
- zlepšit komunikaci a jednání vedení
- zpřesnit pravidla pro stipendia a další odměny

Závěr

Dotazníková akce, která proběhla na PřF UP v Olomouci, přinesla skutečně zajímavé podněty pro další práci na rozvoji výuky i procesů fakulty. Většina studentů byla ve svých odpovědích otevřená, a to i tehdy, když nevyužili práva anonymity.

Některé názory studentů bylo možno očekávat, jiné přinesly neotřelý pohled na věc - silnou stránkou získaných informací je skutečnost, že fakulta získala informace i myšlenky přímo „ze života“, od těch, kterých se má změna týkat.

Jako velmi dobrý nápad hodnotíme rozdělení dotazníku na dvě části, se zvláštním zřetelem k obtížné roli při adaptaci studentů prvních ročníků.

Doporučujeme i tuto akci zviditelnit a využít jako jednu z ukázek zájmu vedení fakulty o spokojenost studentů a sekundárně i o zvýšení prestiže školy.